

УДК 338.48

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГУВАННЯ

Павло Романів

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. П. Дорошенка, 41, м. Львів, Україна, 79007
e-mail: pavlo.romaniv@lnu.edu.ua*

Доведено, що аналітична складова будь-якого дослідження становить основу подальших науково-практичних рішень задля вирішення стратегічних та поточних завдань. Проаналізовано розвиток регіонального туризму, розвиток туризму та рекреації на регіональному рівні. Окреслено, що розвиток відбувається спонтанно чи плановано. Для того, щоб він був планованим, необхідно розробити програмні документи, стратегії тощо, тобто займатися процесом стратегування. Це і слугує для постановки мети статті: обґрунтувати доцільність застосування різних видів аналізу потенціалу туристично-рекреаційної сфери для потреб розробки стратегії її розвитку.

Процес стратегування розпочинається у визначенні наявного потенціалу, тобто аудиту ресурсів: власне туристських (природно-географічні, історико-культурні, біосоціальні, інфраструктурні), економічних ресурсів тощо. Концепція статті полягає в акцентуванні уваги на зв'язку двох взаємопов'язаних процесів – аналітичній роботі та стратегуванні – задля забезпечення оптимального розвитку туристично-рекреаційної сфери на різних рівнях територіальної організації.

Акцент зроблений на соціально-економічному аналізі як основному та ємному матеріалі, що дає змогу виявити: географічне положення, адміністративно-територіальний поділ (устрій), розвиток інфраструктури, особливості рельєфу, особливості клімату, природно-ресурсний потенціал, місце в державному (регіональному) поділі праці, екологічну ситуацію, політичну, фінансово-бюджетну, демографічну ситуацію та ринок праці, соціальну сферу, стан туристично-рекреаційної сфери регіону.

Запропоновано аналітичні матеріали регіональної стратегії розвитку туризму готувати і щодо регіону, і щодо його окремих частин, що відрізняються специфікою проблем соціально-економічного розвитку. На підставі таких матеріалів визначаються основні проблеми розвитку туристичної галузі регіону.

На основі параметральних індикаторів соціально-економічного розвитку варто проводити SWOT-аналіз. А також аналіз, котрий розкриває картину здебільшого зовнішнього середовища розвитку туристично-рекреаційної галузі та використовується для виявлення загроз та можливостей розвитку регіону – PEST-аналіз. Результати цього виду аналізу варто оформити у вигляді таблиці, причому, визначати фактори глобальні, національні, регіональні та локальні за масштабом впливу. Варто зазначити, що багато параметрів, які позначають явища, процеси, об'єкти та суб'єкти, є змінними, динамічними, що може утруднювати достовірність прогнозів, на що треба звертати увагу. Констатуємо, що кожному регіону важливо зрозуміти та виділити континуум конкурентних ресурсних (інфраструктурних, інституційних) переваг, на які буде націлене стратегування розвитку.

Ключові слова: розвиток, регіональний туризм, туристично-рекреаційна сфера, стратегія.

Постановка проблеми. Проблеми аналітичної роботи з моніторингу індикаторів соціально-економічного розвитку (зокрема і розвитку туристично-рекреаційної сфери) є актуальними нині в час війни та будуть актуальними в післявоєнний період, що формує практичне значення результатів дослідження. Зараз розробляються відповідні документи на рівні областей України. Зокрема, Львівська обласна рада напрацювала “Концепцію соціально-економічної адаптації Львівщини до умов воєнного стану і стратегічних напрямів економічного відродження на післявоєнний період” [3]. Одним зі стратегічних завдань Концепції є аудит наявного ресурсного потенціалу та продуктивної спроможності. В напрямі просторового розвитку для громад, у яких ще це не здійснено – розробка та затвердження генеральних планів розвитку території та формування пакету інвестиційних пропозицій для внутрішніх і зовнішніх інвесторів. Зрозуміло, що туристично-рекреаційна сфера є для багатьох громад пріоритетною та вимагає індикативної та планово-стратегічної роботи з розвитку туризму, залучення інвестицій, можливості участі в міжнародних проектах тощо. Концепція статті, а тому її наукове значення, полягає в акцентуванні уваги на зв’язку двох взаємопов’язаних процесів – аналітичній роботі та стратегуванні – задля забезпечення оптимального розвитку туристично-рекреаційної сфери на різних рівнях територіальної організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здебільшого проблемами регіонального розвитку займаються фахівці географічної та економічної науки, використовуючи концепції територіальної організації суспільства, інтегрованого просторового розвитку, туристичного простору, територіальних рекреаційних систем, вчення про туристичні дестинації тощо. Усі теорії, концепції, учення існують залежно від предмета просторового розвитку та представлені в низці праць учених різних галузей. У 1994 р. професор О. Шаблій розробив схему соціально-економічного районування України, де виділив шість районів на основі соціально-економічних параметрів [9]. Аналіз підходів діагностики соціально-економічного потенціалу регіону представлені у праці [4]. Питання стійкості економічних систем на основі показників аналізу розглядали деякі автори, зокрема С. Козловський [2]. Розміщення продуктивних сил регіону залежить від особливостей території, природного, трудового та інтелектуального потенціалу, їхнього раціонального використання та накопичених фінансових ресурсів, техніко-технологічних особливостей господарювання [6]. Професор М. Мальська “просторовий розвиток” розглядає крізь призму функціональних, економічних, соціальних, культурних та інформаційних параметрів, якостей, властивостей між територіальними системами та суб’єктами господарювання [5, с. 6]. У контексті стратегування регіонального розвитку заслуговує на увагу праця М. Бутко, Ю. Харченко, де автори виділяють фактори (за сукупністю відповідних параметрів) синергізму ефективності реалізації стратегії сталого розвитку: природно-географічні, екістичні, соціогуманітарні, науково-технічні, фактори конкурентоспроможності [1].

Окремо варто виокремити праці, що стосуються індикаторів сталого розвитку туризму. У праці “Стратегія сталого розвитку (туристична галузь)” розглядаються п’ять груп індикаторів, які використовуються в стратегії збалансованого розвитку туризму: 1) обсяг туризму; 2) рівень задоволення відвідувачів; 3) якість діяльності туристичних закладів та рівень задоволення туристичних потреб; 4) реакція громади; 5) вплив на довкілля [10, с. 22–23]. Іншу класифікацію індикаторів пропонує Т. Ткаченко, яка зазначає, що в системі індикаторів розвитку туризму можна виділити такі їхні групи: натуральні та вартісні, кількісні та якісні, абсолютні та відносні, прямі та опосередкованої (непрямі) дії [11, с. 123–124].

Виклад основного матеріалу. Стратегія розвитку туризму на регіональному рівні включає аналітичну та синтезуючу складові, що відповідає двом головним методам наукового пізнання: аналіз та синтез. Методологічною основою дослідження стали між-дисциплінарний та системний підходи до дослідження проблем функціонування туристично-рекреаційної сфери, застосовуючи аналіз потенціалу та розробку і впровадження стратегії розвитку. Є чимало видів аналізу, що передують розробці стратегії національного, регіонального, місцевого (на рівні громад, населених пунктів) туризму.

Соціально-економічний аналіз (СЕА) є важливою, але не єдиною складовою процесу розробки стратегії розвитку туризму в регіоні, програмних документів тощо, тому не може розглядатись окремо від інших етапів роботи зі стратегування. Проте саме соціально-економічний аналіз є в основі розробки можливих сценаріїв розвитку, визначення сильних та слабких сторін, зокрема туристичної галузі [7]. Виділяємо переваги цього виду аналізу для його подальшого використання для синтезування стратегічних рішень, кроків тощо. Такими перевагами є:

- зрозумілість;
- релевантність;
- повнота;
- комплексність;
- можливість моніторингу показників та параметрів;
- залученість різноманітних фахівців та джерел інформації.

Соціально-економічний аналіз розвитку туризму регіону має відповідати таким принципам:

- національного і регіонального підходу;
- науковості;
- комплексності;
- об'єктивності;
- системності (системного підходу);
- дієвості;
- систематичності;
- ефективності;
- оперативності.

Нині в Україні та світі не існує єдиного формалізованого алгоритму побудови соціально-економічного аналізу. Проте можна говорити про комплексний аналіз території залежно від потреб його подальшого використання, мінливості показників, змінності внутрішнього та зовнішнього середовища розвитку певної галузі чи сфери (зокрема, туристично-рекреаційної). Вплив негативних чинників середовища (пандемія, війна тощо) зумовлює включення до аналізу відповідних показників-індикаторів, що позначаються чи позначатимуться на розвиткові галузі та потребуватимуть відповідних стратегічних рішень. Тому, загальноприйняті правила побудови та структури соціально-економічного аналізу доповнюються новими залежно від кон'юнктури, що впливає на його глибину, наповненість, візуалізацію, можливості подальшого застосування.

Зазначимо, що соціально-економічний аналіз не є нормативним документом, він лише є робочим інструментом, з вивчення якого розпочинається процес стратегування, програмування розвитку туризму та рекреації території різного таксономічного рангу.

Наводимо типову структуру соціально-економічного аналізу регіону (табл. 1). У контексті сучасного адміністративно-територіального устрою України, така структура може застосовуватися для потреб побудови стратегії розвитку територіальної громади чи їхніх об'єднань. Оскільки, територіальна громада виступає головним гравцем на ринку тери-

торіальних туристичних послуг у внутрішньому та в'їзному туризмі, а керівництво та населення громади зацікавлене в найбільш оптимальному використанні ресурсів задля розвитку туризму та рекреації на засадах сталості. Ба більше, такий аналіз допоможе у створенні туристично-рекреаційного паспорту громади, що використовуватиметься на вищих рівнях управління галузю.

Таблиця 1

Типова структура соціально-економічного аналізу регіону
для потреб розвитку туризму та рекреації
A typical structure of socio-economic analysis of the region
for the needs of tourism and recreation development

Назва показника	Пояснення
Географічне положення	Місце території на карті регіону, країни, конфігурація, площа
Адміністративно-територіальний поділ (устрій)	Структура території (склад, адміністративна та територіальна приналежність елементів адміністративно-територіального устрою території)
Розвиток інфраструктури	Транспортна мережа, заклади розміщення, харчування, елементи відпочинкової, оздоровчої тощо інфраструктури, соціальна, банківська, продовольча інфраструктура, інформаційна інфраструктура, місце регіону в інформаційному полі (телебачення, інтернет, заходи виставкової індустрії)
Особливості рельєфу	Характеристика форм рельєфу, місце території у геоморфологічному районуванні. Вказати особливості рельєфу як умову розвитку різновидів туризму та рекреації, а також як ресурси, що є мотивом до подорожі та відвідування території
Особливості клімату	Характеристика кліматичних показників, їхня динаміка, комфортність клімату для туристично-рекреаційної діяльності в різні періоди року
Природно-ресурсний потенціал	Аналіз природних ресурсів як чинника туристично-рекреаційної діяльності, прогнозування природно-ресурсної бази регіону, варіанти оптимізації компонентів природно-ресурсного потенціалу в контексті туристично-рекреаційної діяльності
Місце в державному (регіональному) поділі праці	Характеристика регіону в державному (регіональному) валовому продукті, місце туристично-рекреаційної галузі у структурі господарства, а також на державному (регіональному) рівні
Екологічна ситуація	Ідентифікація позитивних і негативних чинників екологічної ситуації, проблеми використання ресурсів, вплив туристично-рекреаційних активностей на поліпшення екологічної ситуації
Політична ситуація	Аналіз наявності політичних конфліктів на державному та регіональному рівні, котрі впливають на прийняття конкретних соціально-економічних та політичних рішень
Фінансово-бюджетна ситуація	Характеристика бюджетів різних рівнів та перерозподіл і розпорядження бюджетними ресурсами для потреб розвитку господарства, стимулювання туристично-рекреаційної сфери регіону
Демографічна ситуація та ринок праці	Кількісно-якісні показники демографічної ситуації, статеві-вікова піраміда, зайнятість населення, наявність робочої сили для потреб розвитку галузей господарства, зокрема туристично-рекреаційної сфери регіону
Соціальна сфера	Аналіз форм організації життя людей з погляду умов праці, побуту, відпочинку, розвитку особистості, відновлення життя, відтворення населення
Стан туристично-рекреаційної сфери	Історія туристично-рекреаційного загосподарювання, туристичні потоки, придатність ресурсів та інфраструктури, наявні маршрути та тури

Основою для розроблення аналітичної частини є офіційні дані Держстату, його територіальних органів, інформаційні матеріали соціологічних опитувань, енциклопедичні та картографічні джерела, монографічні видання, наукові статті різного профілю (географічного, економічного, історичного, туризмознавчого), дисертації тощо.

Система показників, необхідних для проведення аналізу стану розвитку туризму в регіоні, визначається розробником регіональної стратегії. У процесі підготовки аналітичних матеріалів для регіональної стратегії розвитку туристичної сфери можуть використовуватися картографічні, ілюстраційні та інші матеріали, зокрема, економіко-географічні карти та схеми, кадастрові карти, схеми та креслення, фотоматеріали території, матеріали дистанційного аерофотознімання тощо. Аналітичні матеріали регіональної стратегії розвитку туризму готуються і щодо регіону, і щодо його окремих частин, що відрізняються специфікою проблем соціально-економічного розвитку. На підставі таких матеріалів визначаються основні проблеми розвитку туристичної галузі регіону.

На основі параметральних індикаторів соціально-економічного розвитку варто проводити SWOT-аналіз (Strengths (сили); Weaknesses (слабкості); Opportunities (можливості); Threats (загрози) розвитку туристично-рекреаційної сфери регіону (рис. 1).

Рис. 1. Головні питання SWOT-аналізу та джерела інформації для їхньої постановки та вирішення.

Fig. 1. The main issues of SWOT-analysis and sources of information for their formulation and solution.

Аналіз, котрий розкриває картину здебільшого зовнішнього середовища розвитку туристично-рекреаційної галузі та використовується для виявлення загроз та можливостей розвитку регіону є PEST-аналіз (P – political, E – economical, S – social, T – technological). Методика PEST-аналізу використовується для оцінки основних ринкових тенденцій галузі в межах певного регіону, а результати його можна використовувати для визначення переліку загроз та можливостей у певній перспективі [12]. Зазвичай виконується у форматі таблиці, що складає чотири квадранти, кожен з яких відповідає за окремий напрям: політичний, економічний, соціальний, технологічний (рис. 2).

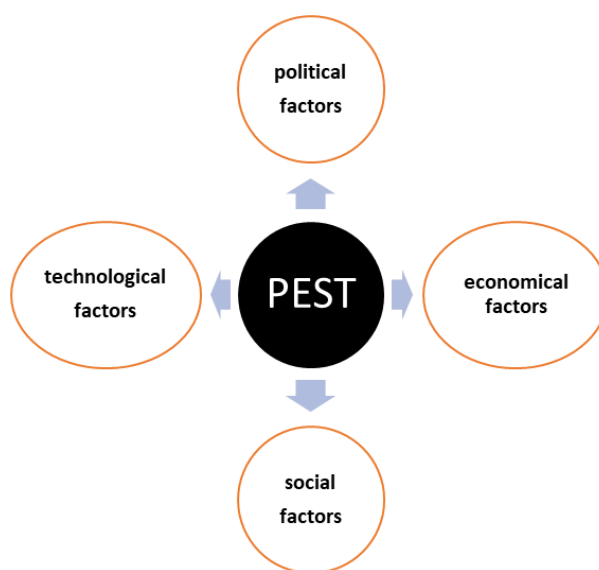

Рис. 2. Ключові питання PEST-аналізу.

Fig. 2. Key issues of PEST-analysis.

Результати цього виду аналізу варто оформити у вигляді таблиці, причому, визначати фактори глобальні, національні, регіональні та локальні за масштабом впливу (табл. 2). Також, проводячи PEST-аналіз, рекомендовано описувати не лише поточний стан кожного фактора, а й прогнозувати їхні зміни впродовж 3–5 років. Саме оцінка впливу факторів у довгостроковій перспективі дозволить застосовувати отримані дані для формування стратегії розвитку туристично-рекреаційної сфери. Недоліком є те, що багато факторів є надто змінними, а це, своєю чергою, утруднює прогнозування дії фактора.

Загалом фактори розвитку регіонального туризму мають багаторівневу природу. Важливим у регіональному розвитку туризму є розуміння інституційності як першоджерела поступу. Туристично-рекреаційна сфера у своєму становленні, розвитку розглядається першочергово як соціальний феномен, що первинно формується крізь призму суспільного фактора. Спочатку суспільству треба усвідомити важливість туризму та рекреації для місцевого населення (соціальна та продуктивні функції), згодом як галузі господарства (економічна функція). Через деякий час інституційні структури (влада, бізнес, організації) розпочинають діяльність стосовно активізації ресурсно-інфраструктурної складової території для потреб розвитку туризму та рекреації на комерційному рівні. Умови (фактори, чинники,

детермінанти) здійснення (провадження) туристично-рекреаційної діяльності варто розглядати з позицій макросоціології (за Ж. Гурвічем [13]). Тобто фактори треба розглядати через вертикальний вимір, виокремлюючи рівні факторів (через розуміння та сприйняття усіх зацікавлених сторін у розвитку туристично-рекреаційної сфери регіону), починаючи з тих, котрі об'єктивні, видимі, первинно доступні для їхньої мобілізації, закінчуючи найбільш прихованими та важко вловимими процесами та явищами, урахування (не врахування) яких призводить до відчутних наслідків позитивного чи негативного характеру в розвитку туризму та рекреації на різних часових відтинках.

Таблиця 2

Матриця PEST-аналізу
PEST-analysis matrix

ПОЛІТИЧНІ ФАКТОРИ		ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ	
глобальні	...	глобальні	...
національні	...	національні	...
регіональні	...	регіональні	...
локальні	...	локальні	...
СОЦІАЛЬНІ ФАКТОРИ		ТЕХНОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ	
глобальні	...	глобальні	...
національні	...	національні	...
регіональні	...	регіональні	...
локальні	...	локальні	...

Кожному регіону важливо зрозуміти та виділити континуум конкурентних ресурсних (інфраструктурних, інституційних) переваг, на які буде націлене стратегування розвитку (рис. 3).

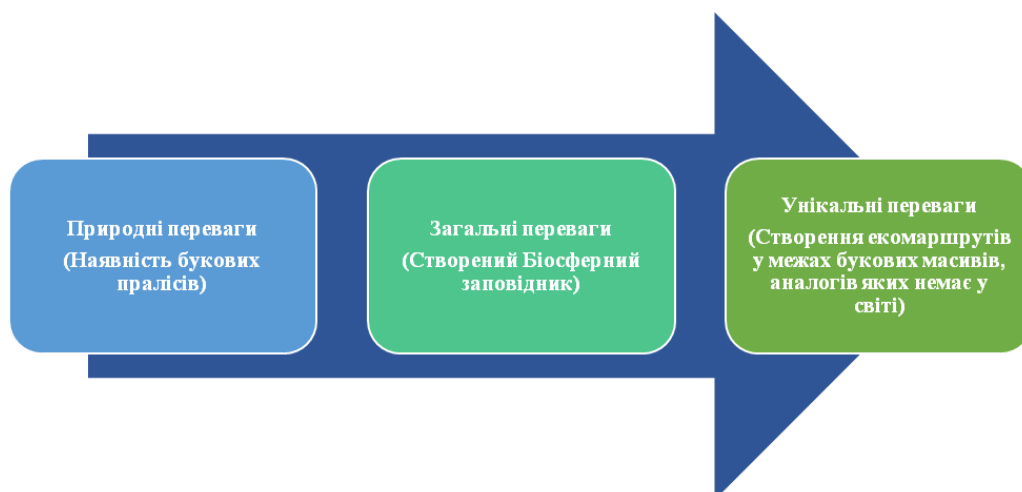

Рис. 3. Приклад континууму: природні переваги → загальні переваги → унікальні переваги [8].
Fig. 3. An example of a continuum: natural advantages → general advantages → unique advantages.

Найпростіший спосіб візуалізації процесу стратегування зображений на рис. 4.

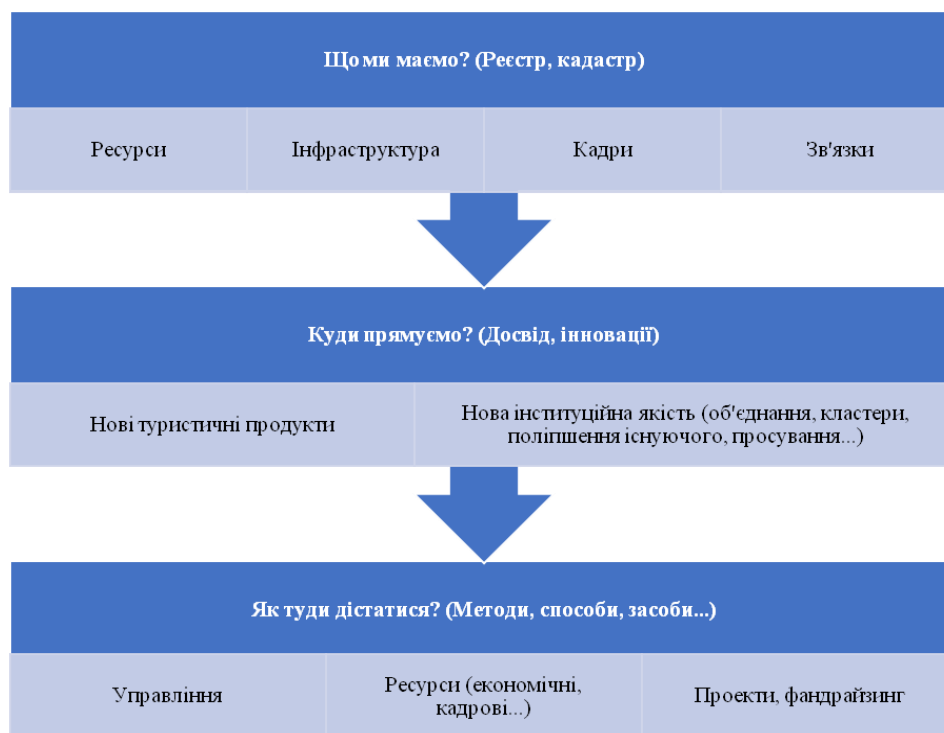

Рис. 4. Принципова схема процесу стратегування.

Fig. 4. Schematic diagram of the strategizing process.

Процес стратегування важливий на різних рівнях управління туризмом: країна, регіон, територіальна громада, населений пункт. Тому, важливим передетапом цього процесу є аналітична робота, щоб дати відповідь на перше запитання у стратегуванні – що ми маємо? Далі потрібно визначати, що потрібно досягти, які цілі переслідувати та у які терміни, а також передбачити, спрогнозувати результати. Нарешті, необхідно шукати шляхи (способи, методи, засоби, інструменти) досягнення цілей.

Висновки. Процес стратегування розвитку туристично-рекреаційної сфери на регіональному рівні неможливий без аналітичної роботи, що включає різні види аналізу та їхнього поєднання. Нині, в контексті функціонування територіальних громад, розробка стратегії на основі наявних ресурсів, інфраструктури тощо є невід'ємною складовою розвитку туризму та рекреації. Територіальні громади повинні відповісти на такі ключові питання: що ми маємо, куди прямуємо та як туди дістатися. Використання соціально-економічного аналізу дає розуміння наявності елементів потенціалу для розвитку туристично-рекреаційної сфери. На основі параметральних індикаторів соціально-економічного розвитку варто проводити SWOT- і PEST-аналіз та будувати відповідні матриці. Кожному регіону важливо зрозуміти та визначити для себе континуум конкурентних ресурсних, інфраструктурних, інституційних переваг, на які буде націлено процес стратегування.

Перспективи використання дослідження: очевидно, що застосування глибокої та всебічної аналітичної роботи стане дороговказом на шляху розвитку туристично-рекреаційної сфери. А цьому сприятиме процес розробки та застосування стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бутко М. П., Харченко Ю. П. Методологічне стратегізування регіонального розвитку в умовах модернізації інституціонального базису української держави. *Регіональна економіка*. 2020. № 4 (98). С. 13–23. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-4-2>.
2. Козловський С. В. Забезпечення стійкості та розвитку сучасних економічних систем : монографія. Вінниця : ТОВ “Нілан-ЛТД”, 2017. 554 с.
3. Концепція соціально-економічної адаптації Львівщини до умов воєнного стану і стратегічних напрямів економічного відродження на післявоєнний період. URL: <https://lvivoblrada.gov.ua/news/lvivska-oblasna-rada-napracyuvala-konceptiyu-adaptaciji-bazovih-galuzei-ekonomiki-do-umov-voennogo-stanu-ta-na-pislyavojennii-period>.
4. Кузьминчук Н. В., Куценко Т. М. Підходи до діагностики соціально-економічного потенціалу регіону як основи ефективної стратегії управління. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 4. С. 269–284.
5. Мальська М. П. Просторові системи послуг (теорія, методологія, практика) : монографія. Київ : Знання, 2009. 363 с.
6. Міняйленко І. В. Просторовий розвиток регіону: еволюція сучасних уявлень щодо сутності категорії. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2518>.
7. Особливості підготовки соціально-економічного аналізу для розробки стратегії розвитку регіону. *Аналітична записка*. URL: <https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%A1%D0%95%D0%90.pdf>.
8. Романів П. В. Міжнародно-туристичний брендинг Карпатського регіону України. *Виклики та перспективи розвитку міжнародного бізнесу та вищої освіти* : тези доп. Міжнарод. наук.-практ. конф. Львів : СПОЛОМ, 2021. С. 136–140.
9. Соціально-економічна географія України / ред. О. І. Шаблій. Львів : Світ, 1994. 607 с.
10. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) / В. М. Ісаєнко, К. Д. Ніколаєв, К. О. Бабікова, Г. О. Білявський, І. Г. Смирнов Київ : В-во Націон. педагог. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2014. 300 с.
11. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. Київ, 2006. 536 с.
12. Що таке PEST-аналіз? URL: <https://business.diia.gov.ua/handbook/marketing/so-take-pest-analiz>.
13. Cuin Ch., Gresle F. Histoire de la sociologie. V. 2. Paris : La decouverte, 1992.

REFERENCES

1. Butko, M. P., & Kharchenko, Yu. P. (2020). Methodological strategizing of regional development in the conditions of modernization of the institutional basis of the Ukrainian state. *Regional economy*, 4(98), 13–23. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-4-2> [in Ukrainian].
2. Kozlovsky, S. V. (2017). Ensuring stability and development of modern economic systems: monograph. Vinnytsia : “Nilan-LTD” LLC, 554 [in Ukrainian].

3. The concept of socio-economic adaptation of Lviv oblast to the conditions of martial law and strategic directions of economic revival for the post-war period. URL: <https://lvivoblrada.gov.ua/news/lvivska-oblasna-rada-napracyovala-koncepciyu-adaptaciji-bazovih-galuzei-ekonomiki-do-umov-vojenного-stanu-ta-na-pislyavojennii-period> [in Ukrainian].
4. Kuzmynchuk, N. V., & Kutsenko, T. M. (2016). Approaches to diagnosing the socio-economic potential of the region as a basis for an effective management strategy. *Marketing and innovation management*, 4, 269–284 [in Ukrainian].
5. Malska, M. P. (2009). Spatial systems of services (theory, methodology, practice) : monograph. Kyiv : Znannia [in Ukrainian].
6. Minyaylenko, I. V. (2013). Spatial development of the region: the evolution of modern ideas about the essence of the category. *Effective Economy*, 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2518> [in Ukrainian].
7. Peculiarities of preparation of socio-economic analysis for development of regional development strategy. *Analytical note*. URL: <https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%A1%D0%95%D0%90.pdf> [in Ukrainian].
8. Romaniv, P. V. (2021). International tourism branding of the Carpathian region of Ukraine. International scientific and practical conference in Lviv “Challenges and prospects for the development of international business and higher education” : theses. Lviv : SPOLOM, 136–140 [in Ukrainian].
9. Socio-economic geography of Ukraine (1994) / ed. O. I. Shablii. Lviv : Svit [in Ukrainian].
10. Isaenko, V. M., Nikolaev, K. D., Babikova, K. O., Bilyavskiy, G. O., & Smirnov, I. G. (2014). Strategy of sustainable development (tourism industry). Kyiv [in Ukrainian].
11. Tkachenko, T. I. (2006). *Sustainable development of tourism : theory, methodology, business realities*. Kyiv [in Ukrainian].
12. What is a PEST analysis? URL: <https://business.diia.gov.ua/handbook/marketing/so-take-pest-analiz> [in Ukrainian].
13. Cuin, Ch., Gresle, F. (2002). Histoire de la sociologie. V. 2. Paris : La decouverte [in French].

*Стаття: надійшла до редакції 26.04.2024
доопрацьована 02.07.2024
прийнята до друку 09.07.2024*

ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF REGIONAL TOURISM AS A STRATEGY TOOL

Pavlo Romaniv

*Ivan Franko National University of Lviv,
41, P. Doroshenko Str., Lviv, Ukraine, 79007
e-mail: pavlo.romaniv@lnu.edu.ua*

The analytical component of any research forms the basis of further scientific and practical decisions to solve strategic and current tasks. Our research concerns the actual analysis of the development of regional tourism, the development of tourism and recreation at the regional level. Development is spontaneous or

planned. In order for the development to be planned, it is necessary to engage in the development of program documents, strategies, etc., that is, engage in the process of strategizing. This serves to establish the purpose of the article: to justify the feasibility of using various types of analysis of the potential of the tourism and recreation sphere for the needs of developing a strategy for its development.

The process of strategizing begins with the determination of the available potential, that is, the audit of resources: actual tourist (natural-geographical, historical-cultural, biosocial, infrastructural), economic resources, etc. The concept of the article is to focus attention on the connection of two interrelated processes - analytical work and strategizing - in order to ensure the optimal development of the tourism and recreation sphere at different levels of territorial organization.

Emphasis is placed on the socio-economic analysis, as the main and comprehensive material, which makes it possible to identify: geographical location, administrative-territorial division (system), infrastructure development, relief features, climate features, natural resource potential, place in the state (regional) division of labor, ecological situation, political situation, financial and budgetary situation, demographic situation and the labor market, social sphere, the state of the tourism and recreation sphere of the region.

It is proposed to prepare analytical materials for the regional tourism development strategy both for the region and for its individual parts that differ in the specifics of socio-economic development problems. On the basis of such materials, the main problems of the development of the tourism industry in the region are determined.

On the basis of parametric indicators of socio-economic development, it is worth conducting a SWOT analysis. And also an analysis that reveals the picture of the external environment of the development of the tourism and recreation industry and is used to identify threats and opportunities for the development of the region - PEST analysis. The results of this type of analysis should be drawn up in the form of a table, and global, national, regional and local factors should be determined by the scale of influence.

It is worth noting that many parameters denoting phenomena, processes, objects and subjects are variable and dynamic, which can complicate the reliability of forecasts, which should be paid attention to.

We conclude that it is important for each region to understand and highlight a continuum of competitive resource (infrastructural, institutional) advantages, which will be targeted by development strategy.

Keywords: development, regional tourism, tourism and recreation sphere, strategy.